

(১০) বনজ সম্পদৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি যিবোৰ উদ্যোগ-প্ৰতিষ্ঠান গঢ়ি উঠিছে সিবিলাকত কৰ্ম সংস্থাপনৰ সম্ভাৱনীয়তা কিমান? এই উদ্যোগসমূহৰ জাতীয় জীৱনলৈ কিবা বৰঙনি আছেনে নাই, বন্যভূমি সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত এনে উদ্যোগৰ প্ৰান্তিক প্ৰয়োজনীয়তা কিমান, এনে উদ্যোগৰ মুখ্য কাৰ্যালয় কেনে স্থানত হোৱাটো বাঞ্ছনীয় ইত্যাদি দিশবোৰ নতুনকৈ নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা।

(১১) সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ ওচৰত বসবাস কৰা লোকক কি কি দিশত বিশেষ বেহাই প্ৰদান কৰাতো কল্যাণমূলক হ'ব তাক চিনাক্তকৰণ কৰা।

(১২) কাঠফলা কলবোৰ আৰু এই ব্যৱসায়টো যাতে সমবায় খণ্ডত সঠিক পথত দ্ৰুত উন্নয়নমূলক উদ্যোগ হিচাপে গঢ় লৈ উঠিছে তাৰ ব্যৱস্থা কৰা।

(১৩) বননি ভাগৰ অন্তৰ্গত, বালি, শিল, বোকামাটি, মাছ, বেত, খেৰণি আদি মহলবোৰ যাতে থলুৱা ব্যক্তিৰ হাতত পৰে আৰু সমাজৰ উন্নয়নৰ বাবে থলুৱা উপাদান হিচাপে স্বীকৃতি লাভ কৰে তাৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা।

(১৪) স্থানীয় নিৰনুৱা যুৱক-যুৱতীক স্থায়ী বা অস্থায়ী নিযুক্তিবোৰত নিযুক্তি প্ৰদান কৰা।

(১৫) সঠা অৰ্থত নিৰনুৱা সমস্যা সমাধান কৰাটোও নতুন বননীতিৰ মুখ্য উদ্দেশ্য।

(১৬) বনাঞ্চলৰ ওপৰত অত্যাচাৰ চলোৱা চোৰ আৰু অবৈধ কাৰ্য্যৰে বনাঞ্চল ধ্বংস কৰিবলৈ যোৱা লোকক উপযুক্ত শাস্তি দিয়াটো বন বিভাগৰ প্ৰধান দায়িত্ব।

1.7. **অসমৰ জলসম্পদ (Water Resources of Assam) :** জল সম্পদৰ ক্ষেত্ৰত অসম এখন অতি চহকী প্ৰদেশ। অসমত অসংখ্য খাল-বিল, জান-জুৰি, নদ-নদী, উপনদী থকা বাবে ইয়াক নদী মাতৃকাৰ দেশ বুলিও কোৱা হয়। ইয়াৰ প্ৰধান নদী দুখন। সেইয়া হ'ল ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু বৰাক। ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীখন অসমৰ ঠিক সোঁমাজেৰে পূবৰ পৰা পশ্চিমলৈ প্ৰায় 720 কিলোমিটাৰ জুৰি বৈ গৈছে। অসংখ্য উপনদীয়ে এই নদীৰ জলভাগৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰিছে। ঠিক একেদৰে মণিপুৰৰ পাহাৰ অঞ্চলৰ পৰা ওলাই বৰাক নদীখনে অসমত প্ৰবেশ কৰিছে। প্ৰায় ন (9) খন প্ৰধান উপনদী আৰু বহুকেইখন সৰু-সৰু নদীয়ে বৰাক

নদীৰ জলভাগত ইন্ধন যোগাইছে। ভাৰতবৰ্ষৰ ভিতৰতে সৰ্বাধিক বৰষুণ হোৱা অঞ্চল হিচাপে বাৰিষা কালত ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু বৰাকৰ লগতে অন্যান্য উপনদীসমূহৰ জলপৃষ্ঠই অসমত জলসম্পদৰ পৰিমাণৰ বিষয়ে ইংগিত দিব পাৰে। কথা হ'ল বিজ্ঞানৰ ইমান উন্নতি হোৱাৰ দিনতো অসমৰ জলসম্পদৰ নিয়ন্ত্ৰণ বা সংৰক্ষণৰ বিশেষ কোনো ব্যৱস্থা নথকাত এই বৃহৎ জলৰাশি অসমবাসীৰ বাবে অভিশাপ হিচাপেহে পৰিচিত হৈছে।

1950 চনৰ ভূমিকম্পৰ পাছৰে পৰা অসমৰ নদ-নদীসমূহৰ তলিসমূহ ক্ৰমশঃ বাম হৈ আহিবলৈ ধৰিলে। তাতে প্ৰায়বোৰ নদ-নদী মাথাউৰি সাঁজি দুয়োপাৰ বান্ধি দিয়াত নদীৰ সোঁতে উটুৱাই অনা বালি, শিল, বোকা আদিয়ে নদীৰ বুকু বাম হোৱাত প্ৰভূত বৰঙনি যোগাইছে। বাৰিষা কালত যেতিয়া নেৰা-নেপেৰা বৰষুণ হয় তেতিয়া নদীসমূহৰ পানী উফণ্ডি উঠে। ফলত পথাৰৰ শইচ, বিস্তৰভাৱে ক্ষতিগ্ৰস্ত হয়। তথ্যমতে 1970-78 চনৰ সময়ছোৱাত বানপানীৰ ফলত খাদ্য শস্যৰ লগতে মুঠ ক্ষয়-ক্ষতিৰ পৰিমাণ আছিল 14 কোটি টকা। 1988 চনত অসমত হোৱা প্ৰলয়ংকাৰী বানপানীত খাদ্য-শস্যৰ মুঠ লোকচানৰ পৰিমাণ আছিল 281.4 কোটি টকা। এই প্ৰলয়ংকাৰী বানপানীত বহু কোটি টকাৰ ঘৰ-দুৱাৰ, পানী যোগান আঁচনি, বাট-পথ, দলং, পোহনীয়া আৰু ঘৰচীয়া অসংখ্য জীৱ-জন্তু আদিৰ নষ্ট হৈছিল।

যদিও বানপানী অসমৰ বাবে অভিশাপস্বৰূপ, তথাপি বানপানীয়ে প্ৰতিবছৰতেই অসমৰ মাটিত পলস পেলাই এই মাটিৰ উৰ্বৰতা শক্তি বহুলাংশে বঢ়াই তোলে। সেয়েহে অসমৰ ভূমিত বিজ্ঞানসন্মতভাৱে সাৰ প্ৰয়োগ নকৰিলেও উৎপাদন বৰ ভাল হয়।

দ্বিতীয়তে, অসমৰ মাথোন 113.479 হেক্টৰ মাটিতহে জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা আছে। গতিকে নদী মাতৃকাৰ দেশ হিচাপে অসমৰ কৃষকে বৰষুণকে খেতিৰ ভৰসা হিচাপে মানি লয়।

তৃতীয়তে, অসমত জলপথৰ ব্যৱহাৰ অতি সূচল নহয়। অসমত প্ৰায় 720 কিলোমিটাৰ দৈৰ্ঘ্যৰ বৃহৎ ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদী আৰু 94 কিলোমিটাৰ দৈৰ্ঘ্যৰ বৰাক নদীৰ লগতে ইয়াৰ উপনদীসমূহ আছে, তথাপি 2009-2010 বৰ্ষত Director of Inland Water Transport এ মুঠ 74 খন ফেৰীক জলপথৰ সেৱা কাৰ্য্যত

ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল। ইয়াৰ 54 খন ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ওপৰত আৰু 24 খন বৰাক নদীৰ ওপৰত। অনাহাতেদি বৰ্তমানত IWT বিভাগে 240 খন যাত্ৰী পৰিবাহী আৰু 17 খন সামগ্ৰী পৰিবাহী ফেৰী মুকলি কৰি দিছে।

চতুৰ্থতে, আগতেই উল্লেখ কৰা হৈছে যে অসমত অসংখ্য খাল-বিল, জান-জুৰি, নদ-নদী আছে। গতিকে অসমত প্ৰাকৃতিকভাৱেই মৎস্য পালনৰ এক বিশেষ সুবিদা থকা স্বত্বেও বৰ্তমানলৈকে এই ব্যৱসায়ক লাভজনকভাৱে গঢ়ি তুলিব পৰা নাই। 2010-2011 চনৰ মীন বিভাগৰ পৰিসংখ্যা মতে অসমত উক্ত বছৰত মাছৰ উৎপাদন আছিল মাথোন 2,32,339 টন। সেয়েহে প্ৰতি বছৰে অসমে বাহিৰৰ পৰা এক বুজন পৰিমাণ মাছ আমদানি কৰিব লগা হয়।

পঞ্চমতে, অসমৰ জলসম্পদৰ পৰা জলবিদ্যুৎ উৎপাদনৰ বহুতো সুযোগ থকাৰ পিছতো বৰ্তমানলৈকে ইয়াক উপযুক্ত উদ্যোগৰূপত গঢ়ি তুলিব পৰা নাই। শেহতীয়াভাৱে সোৱনশিৰি নদীৰ ওপৰত 2000 মেগাৱট বিদ্যুৎ উৎপাদনৰ এটি প্ৰকল্প গঢ়ি তোলা হৈছে যদিও পৰিবেশৰ ওপৰত ঋণাত্মক প্ৰভাৱ পৰাৰ লগতে সম্পূৰ্ণ বিজ্ঞানসন্মত পদ্ধতিৰে নিৰ্মাণ কাৰ্য্য সম্পন্ন হোৱা নাই। ৰাজহুৱা অভিযোগ অহাৰ বাবে 2013 বৰ্ষ পৰ্যন্ত ইয়াৰ নিৰ্মাণ কাৰ্য্য বন্ধ ৰখা হয়। হ'লেও জনস্বার্থ ৰক্ষাকাৰী, বিজ্ঞানসন্মতভাৱে নিখুঁত কাৰিকৰী কৌশলৰ ব্যৱহাৰ কৰি অসমত লাভজনকভাৱে মজলীয়া বা ক্ষুদ্ৰ বিদ্যুৎ প্ৰকল্প জলসম্পদৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গঢ়ি তুলিব পৰা যায়।

ষষ্ঠতে, খোৱা পানীৰ যোগান আঁচনি অসমৰ স্বাস্থ্য বিভাগৰ এক জৰুৰী প্ৰকল্প। অসমৰ নদীসমূহৰ প্ৰায়বোৰতে বাৰ মাহে পানী বোৱতি অৱস্থাতে থাকে। গতিকে ইয়াৰ পৰাই খোৱা পানীৰ যোগান আঁচনি গঢ়ি তুলিলে ভূ-গৰ্ভস্থ জল সম্পদ অক্ষুন্ন ৰাখিব পৰা যায়। অসমত থকা চেণ্ট্ৰেল গ্ৰাউণ্ড ওৱাটাৰ বৰ্ডৰ মতে অসমত ভূ-গৰ্ভস্থ জল সম্পদৰ পৰিমাণ 50 নিযুত হেক্টৰ মিটাৰ আৰু ইয়াৰে 24.719 নিযুত ঘন মিটাৰ হৈছে ব্যৱহাৰযোগ্য।

1.8 অসমৰ খনিজ সম্পদ (Mineral Resources of Assam) :
কোনো এখন অৰ্থনীতিত অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি নিৰ্ভৰ কৰা উপাদানসমূহৰ ভিতৰত খনিজ সম্পদৰ প্ৰাচুৰ্য্যতা অন্যতম। বহুতো অৰ্থনীতিবিদে অসমক প্ৰাকৃতিক সম্পদ তথা খনিজ সম্পদৰ অক্ষয় ভাণ্ডাৰ আখ্যা দিছে। অসমত